

ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΛΟΓΙΩΝ

ΚΑΙ ΣΟΦΩΝ

ΕΛΛΗΝΩΝ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.

Φίλε Κ. Μαρίνε Βρετὲ,

Μὴ δυνηθεὶς πέρυσιν ἀποστεῖλαί σοι ἅς ἐξητήσω βιογραφικὰς εἰδήσεις περὶ τοῦ μακαρίτου θείου μου Στεφάνου Οἰκονόμου, πέμπω ἤδη διὰ τοῦ φίλου πατρός σου ἀναμνήσαντος τὴν ὑπόσχεσιν περίληψιν τῶν κυριωτάτων τοῦ βραχέος δυστυχῶς βίου τοῦ ἀνδρός. Πράττω δὲ τοῦτο τοσούτῳ προθυμότερον, ὅσον ἐμαυτὸν τε νομίζω ὀφειλέτην ἡστινοσοῦν εἰσφορᾶς εἰς τὸ παρ' ὑμῶν λίαν φιλοκάλως ἐκδιδόμενον Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον, καὶ περὶ πλείστου ποιοῦμαι τὴν ἀκριβῆ καὶ ἐν ἀληθείᾳ ἐξεικόνισιν τῶν πρὸ ἡμῶν γενομένων λογίων ἀνδρῶν, ὧν τὰ καλὰ παραδείγματα οὐ σμικρὸν συμβάλλονται εἰς ἀναζωπύρησιν τοῦ μεγαλουργοῦ ζήλου ἐν ταῖς καρδίαις τῶν ἐπιγενομένων· χρῆσαι αὐτῷ ὅπως βούλει, καὶ εὖ οἶδ' ὅτι ἀκριβέστερον ἐπανορθώσεις τὰ ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ τοῦ παρόντος ἔτους καὶ τῷ τοῦ πατρός καταλόγῳ περὶ τοῦ Στεφάνου γεγραμμένα. Προσχαριζόμενος δέ σοι ἐγκλείω μετὰ τοῦ βιογραφικοῦ σχεδαρίου καὶ μικρὰν

ἐκείνου διατριβὴν « Περὶ τοῦ τῶν ἀλλοφύλων Ἑλληνισμοῦ καὶ τινων τοῦ Φρασικλέους ἀμαρτημάτων, » ἦν καίπερ μὴ πρὸς δημοσίευσιν ἀπηκριβωμένην οὐκ ἀναξίαν ἐνόμισα τοῦ Ἡμερολογίου, ἔτι δὲ καὶ αὐτόγραφον τοῦ ἡμετέρου πατρὸς ἐπιστολὴν, παρακαλῶν ἵνα μετὰ τὴν χρῆσιν πέμψῃς μοι πάλιν αὐτὴν κατατεθησομένην μετὰ τῶν λοιπῶν. Ἐρρώσω (1).

Ἀθήνησι, 25 Μαρτίου 1865.

Σ. Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ.

Σεβασμιώτατε ἱεράρχα καὶ πάτερ πολυπόθητε,

Μέλλων ἀπαντᾶν πρὸς τὴν προτέραν ἔλαβον καὶ τὴν ἀπὸ 27 Μαρτίου σεβασμίαν ὑμῶν ἐπιστολήν· οὕτως ὁ γηραλέος ὄκνος προλαμβάνεται πάντοτε ὑπὸ τῆς ἀκαμάτου καὶ δραστηρίου μεγαλεπηβολίας. Δοξάζω τὸν Κύριον διὰ τὰ εὐαγγέλια τῆς εὐκταιοτάτης τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ θεοδωρήτου ὑμῶν ὑγείας. Ὑγιαίνω καὶ γὰρ διὰ τῶν ἀγίων ὑμῶν εὐχῶν μετὰ τῶν περὶ ἐμὲ καὶ τοῦ φίλου ἐξαδέλφου, οἵτινες συνάμα πάντες μετ' ἐμοῦ καταφιλοῦσιν ἐγκαρδίῳ πόθῳ τὴν θυηφόρον ὑμῶν δεξιάν. Οὐδόλως ἀμφιβάλλω ὅτι διάγετε ἐν εἰρήνῃ ὡς Θεῷ συνόντες καὶ ταῖς ἱεραῖς ἀναγνώσεσι « ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ τιθέμενοι, » τὸ τοῦ ψαλμωδοῦ, καὶ θεωροῦντες ἄνωθεν τὴν ρέουσαν τοῦ βίου πάροδον, πάντα παρασύρουσαν ὅσα μὴ ἐν τῇ μονίμῳ καὶ στερρόῳ

(1) Ἐνεκα τῆς πλησμονῆς τῆς ὕλης ἠναγκάσθημεν ν' ἀναβάλωμεν τὴν δημοσίευσιν τῆς ἀξιολόγου διατριβῆς τοῦ μακαρίτου Στεφάνου Οἰκονόμου μετὰ τῆς βιογραφίας αὐτοῦ εἰς τὸ Ἡμερολόγιον τοῦ προσεχοῦς ἔτους. Σ. Ε.

τῆς ἐναρέτου πίστεως πέτρα ἐπωκοδόμηνται. Πόσον ἐπεθύμησα τὴν ἱεράν σου θέαν, πάτερ ἱερώτατε, καὶ τὴν γλυκυτάτην προσλαλιάν! Ἀλλὰ τὰ ὄρη τῆς Κυνουρίας ἀπέχουσι μακράν. Ἐκ τῶν ἐφημερίδων μανθάνετε τὰ καθ' ἡμᾶς· εἰς τὸν « Αἰῶνα » εἶδετε καὶ τὸν εἰς τὸν μακαρίτην Κολοκοτρώνην ἐπιτάφιον, περὶ οὗ τοσοῦτον φιλικῶς καὶ φιλανθρωπῶς ἐκρίνατε· λάβετε μετὰ τῆς παρούσης μου καὶ ἀντίτυπον τοῦ λόγου χωριστὸν, ἵνα μένη ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ παρ' ὑμῖν μνήμης χάριν. Χθὲς ἐξεφωνήθη καὶ ἕτερος εἰς τὸν ἀοίδιμον Σελλασίας μεταστάντα πρὸς τὰς αἰωνίους μονάς· ἀπέκειτο καὶ τοῦτο τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος· ἀλλ' οὕτως ἔδοξε τῷ Κυρίῳ, τῷ πάντα ποιοῦντι καὶ οἰκονομοῦντι κατὰ τὴν ἄβυσσον τῶν θείων αὐτοῦ κριμάτων, περὶ ὧν εἶπεν ὁ Προφήτης· « Ἀπὸ τῶν κριμάτων σου ἐφοβήθην. » Ἡ ἄνοιξις παρ' ἡμῖν ἦλθε ψυχρά, καὶ πολὺ μᾶλλον, ὥς νομίζω, παρ' ὑμῖν, ὥς ὀρεινοτέροις. Οὐδὲν ἐντεῦθεν νεώτερον· καὶ τὰ παλαιὰ πεπαλαίωται. Ζητῶ καὶ αὖθις καὶ πολλάκις τὰς θεοπειθεῖς ὑμῶν εὐχάς, καὶ μένω διὰ βίου

Τῆς ὑμετέρας σεβασμιωτάτης πανιερότητος

Υἱὸς ἐν Χριστῷ καὶ δοῦλος ταπεινὸς
Κ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ.

Τῇ κζ' Ἀπριλ. ,αωμγ' ἐξ Ἀθηνῶν.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΚΟΣΜΑ ΜΠΑΛΑΝΟΥ.

Τὴν ὑμετέραν θεοδόξαστον καὶ προσκυνητὴν μοι παναγιότητα γοιυκλιτῶς προσκυνῶ τὴν ἁγίαν καὶ χαριτόβρυτον αὐτῆς δεξιάν μεθ' ὅσης τῆς εὐλαβείας ἀσπαζόμενος.

Ὁ δὲ ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν καὶ ἀγιώτατον ἀποστολικὸν θρόνον προβιβάσας Κύριος, καὶ τὸν λύχνον ἐπὶ τῆς λυχνίας θέ-

μενος, ὥστε φαίνειν τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ ταῖς παρ' αὐτοῦ πεμπομέναις αὐγαῖς καταφωτίζειν τοὺς ἐν σκότει τῆς ἀγνωσίας καθεύδοντας, διαφυλάττοι τὸ ἔνθεον ὕψος τῆς ὑμετέρας παναγιότητος εἰς ἔτη πολλὰ ἐν ἀκροτάτῃ ὑγείᾳ, καὶ πληρεστάτῃ εὐδαιμονίᾳ εἰς καταρτισμὸν τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος.

Πρὸ δέκα ἤδη ἐτῶν ὁ πρόην παναγιώτατος καὶ ἐμὸς εὐεργέτης κύριος Προκόπιος ἀποκατέστησε (οὕτω) σταυροπήγια διὰ σιγγιλιώδους γράμματος τό, τε ἐν τῇ χώρᾳ Ζίτζῃ κεείμενον μοναστήριον τοῦ ἐνδόξου προφήτου Ἡλιοῦ, καὶ τὸ ἐν Βουκουρεστίῳ εὕρισκόμενον τούτου μετόχιον, ἐπικαλούμενον τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου ἅπερ συνέδησε καὶ συμφκείωσε μὲ τὴν ἐν Ἰωαννίνοις ἀρχαίαν καὶ πρώτην σχολὴν, ἐπονομαζομένην τοῦ Γγιούμα, ἐν ἣ ἐγὼ σχολαρχῶ ὑπὲρ τὰ τεσσαράκοντα πέντε ἤδη ἔτη ἐκπαιδεύων ἀόκνως καὶ ἐπιμελῶς τοὺς μαθητιῶντας τὴν τε ἱεράν καὶ τὴν θύραθεν φιλοσοφίαν, καὶ τινὰς τῶν ἐπιστημῶν, καὶ τὸ δοθέν μοι βραχὺ τάλαντον τοῖς ἐθέλουσιν ἐπιδαψιλευόμενος, ἵνα μὴ ὡς δοῦλος πονηρὸς κατακριθῶ καὶ ὀκνηρὸς, αὐτὰ δὲ ταῦτα τὰ μοναστήρια καὶ τὴν σχολὴν τοιουτοτρόπως ἀλλήλοις συνῆψέ τε καὶ συνέδησεν, ὥστε τὰ τῶν μοναστηρίων εἶναί τε καὶ λογίζεσθαι τῆς σχολῆς, καὶ τὰ τῆς σχολῆς αὐθις τῶν μοναστηρίων· ἀλλ' οὐχὶ μηκύνειν περὶ τούτου τὸν λόγον καὶ περιττολογεῖν εἰς καιρὸν ὅπου ἀπὸ τὸ σιγγιλιῶδες γράμμα ἡμπορεῖ νὰ λάβῃ ἅπασαν τὴν περὶ τούτων πληροφορίαν. Ὁ σκοπὸς τῆς παναγιότητός του ἦτο θεάρεστος, ἐπειδὴ ἀπέβλεπεν εἰς εὐεργεσίαν καὶ σύστασιν τῆς σχολῆς ἐκ πατριαρχικῆς φιλοτιμίας προΐων καὶ αὔξησιν τῆς μαθήσεως, καὶ μάλιστα ὅπου εἰς ἀπέκτισιν τῶν χρεῶν τῶν εἰρημένων μοναστηρίων ἐδόθησαν ἱκανὰ ἀπὸ ἄσπρα ἀφιερωμένα εἰς τὴν σχολὴν, ὥστε ὁπόταν λάβουν κατάστασιν καὶ κυβέρνησιν τὰ μοναστήρια

να δίδωνται τὰ περιττεύοντα ἐκ τῶν ἐξόδων αὐτῶν εἰς ἀμοιβὴν τῶν πόνων τῶν διδασκόντων, καὶ εἰς παρηγορίαν καὶ τροφὰς τῶν ἐνδεῶν μαθητῶν, οὐχὶ δὲ να ἐκδαπανῶνται ἀδίκως καὶ παραλόγως ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς ἡγουμενευόντων, καὶ να σφετερίζονται, κατὰ τὸ κακῶς ἐπικρατῆσαν κακὸν ἔθος μερικῶν μοναστηρίων. Τοιοῦτος μὲν ὁ ἐκείνου σκοπὸς, καὶ οὕτω θεοφιλὴς καὶ ἐπαινετός· ἀλλ' αἱ περιστάσεις τοῦ καιροῦ, ἅς μὴ εἶπω ἄλλο, ἔγειναν ἐμποδὼν εἰς τὸ να μὴ λάβῃ ἡ σχολὴ τὴν προσήκουσαν καὶ προσοφειλομένην ἀπὸ αὐτὰ βοήθειαν, καὶ τὸ σιγγιλιῶδες γράμμα εἰς μίαν ὁλόκληρον δεκαετίαν να μείνῃ ἄργον καὶ ἀνενέργητον. Ἡδὴ δὲ ὅπου ἡ ὑμετέρα παναγιότης θείῳ ζήλῳ κινουμένη ἀπεῖδεν εἰς ἐπίσκεψιν τῶν σταυροπηγίων, καὶ ἔρευναν τῶν κατ' αὐτὰ καὶ διόρθωσιν, καὶ ἐπισφράγισιν, ἢ ἀνανέωσιν τῶν ἐν αὐτοῖς εὕρισκομένων σιγγιλιωδῶν γραμμάτων, υἱκῶ θάρρει κινούμενος ἐμφανίζομαι τῇ πατριαρχικῇ αὐτῆς ἀντιλήψει διὰ τοῦ ταπεινοῦ μου τούτου γράμματος δηλοποιῶν, ὅτι καὶ τὸ περὶ τῶν μοναστηρίων καὶ τῆς σχολῆς σιγγιλιῶδες γράμμα ἐνεχειρίσθη παρὰ τοῦ ἡγουμένου τοῦ μοναστηρίου τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ τῷ πανιερωτάτῳ μοι δεσπότη ἁγίῳ Ἰωαννίνων, διὰ να σταλθῇ ὁμοῦ μὲ ἄλλα πρὸς αὐτὴν κατὰ τὴν προσταγὴν τῆς. Καὶ περὶ μὲν τούτων ὅπως δόξει εἰς τὴν ἱερὰν αὐτῆς σύνεσιν οὕτω γενέσθω· περὶ δὲ τῆς σχολῆς δέομαι καὶ ἱκετεύω τὴν ὑμετέραν παναγιότητα ὡς φιλόμουσον, καὶ τῶν μουσῶν τρόφιμον να μὴ τὴν παραβλέψῃ, ἀλλὰ εὐεργετοῦσα ταύτην πατρικῶς να διορίσῃ να λαμβάνῃ κατ' ἔτος κάποιαν βοήθειαν· οἶαν δὲ καὶ ὅσην οὐκ ἔστιν ἐμὸν εἰπεῖν. Ὁ δὲ ἐμὸς δεσπότης καὶ εὐεργέτης, ὁ ἅγιος λέγω Ἰωαννίνων, θέλει γράψῃ πρὸς αὐτὴν πληρέστερον καὶ σαφέστερον· καὶ ὅπερ αὐτῇ ἀρεστόν, τοῦτο καὶ μοὶ ἀρεστότατον, ὀφείλοντι να διατηρῶ διὰ

βίου τὴν εὐεργεσίαν τῆς ἀνάγραπτον καὶ νὰ τὴν κηρύττω εἰς
ὅλους λαμπρᾷ τῇ φωνῇ αἶρων πρὸς Κύριον χεῖρας ἱκέτιδας διὰ
νὰ ἀνταμείψῃ ὡς μισθαποδότης Θεὸς ἀξίως τὴν καλοσύνην
τῆς. Αἱ δὲ πανάγιοι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶψαν μετ'
ἐμοῦ ἐν βίῳ παντί.

Τῆς ὑμετέρας θεοφρουρήτου παναγιότητος

δοῦλος ταπεινότατος

καὶ εἰς τὰς προσταγὰς πρόθυμος

ΚΟΣΜΑΣ,

ἱερεὺς οἰκονόμος Ἰωαννίνων καὶ διδάσκαλος (1).

Ἀψῆζ' Σεπτεμβρίου ιδ'.

(1) Ἡ παροῦσα ἀνέκδοτος ἐπιστολὴ εὑρέθη εἰς τὰ χειρόγραφα τοῦ ἀποθανόντος ἐσχάτως περιφήμου φιλολόγου Hase, καὶ ἠγοράσθη ἐπὶ δημοπρασίᾳ παρὰ τοῦ σοφοῦ ἑλληνιστοῦ φιλέλληνος Brunet de Presles, ὅστις φιλοφρόνως μᾶς τὴν ἐκοινοποίησεν.
